

Ari-Pekka Kauppinen

Seikkailevan katusoittajan pohdintoja

Metropolia Ammattikorkeakoulu
Musiikkipedagogi
Pop/jazz-musiikki
Opinnäytetyö
25.4.2013

Tekijä Otsikko	Ari-Pekka Kauppinen Seikkailevan katusoittajan pohdintoja
Sivumäärä Aika	20 sivua + 1 liitettä 25.4.2013
Tutkinto	Musiikkipedagogi (AMK)
Koulutusohjelma	Pop/jazz-musiikki
Suuntautumisvaihtoehto	Pedagogi, Basso
Ohjaajat	Jukka Väisänen lehtori Laszlo Sule lehtori
<p>Kiersimme katusoittajina Eurooppa kesällä 2012 noin kolmen viikon ajan (17.6 - 5.7.2012). Ideana oli kattaa matkasta koituvat kulut soittaen ja siinä sivussa vähän seikkailla. Työlläni pyrin jakamaan tunnelmia ja kokemuksia matkaltamme. Lisäksi pyrin antamaan käytännön ohjeita, jotka liittyvät tämän tyyppiseen matkaan, sekä vastata kysymyksiin, joihin itse olisin kaivannut vastausta matkamme alussa.</p> <p>Matkakertomuksen ja käytännön ohjeiden lisäksi työni sisältää yleistä filosofista pohdintaa, joka liittyy muusikon rooliin yhteiskunnassa. Pohtimalla musiikkialaa eri näkökulmien kautta yritän luoda entistä positiivisempaa suhtautumista alalla vallitsevaan tilaan ja avata silmäni näkemään tulevaisuuden mahdollisuuksia. Onhan tämäntyyppinen ajattelu oleellista nykypäivänä ja varsinkin luovalla alalla jolla, jos millä, olisi syytä pyrkiä avoimuuteen ja innovatiivisuuteen.</p> <p>Työni on tyyliltään pohdiskelua ja se pyrkii kiteyttämään kokemukseni tuomaa ns. hiljaista tietoa. Välttääkseni kuitenkin työni jäämisen pelkäsi subjektiiviseksi pohdiskeluksi olen sisällyttänyt siihen osuuden, jossa vertailen työtäni toiseen aiheeseen sivuvaan opinnäytetyöhön.</p>	
Avainsanat	katusoitto, matkailu, yhteisöllisyys

Author Title	Ari-Pekka Kauppinen Thoughts of an Adventurous Street Musician
Number of Pages Date	20 pages + 1 appendix 25 April 2013
Degree	Bachelor of Music
Degree Programme	Pop and Jazz Music
Specialisation option	Instrument teacher, Bass Guitar
Instructors	Jukka Väisänen, MMus Laszlo Sule MMus
<p>In summer 2012, I and my two friends were working as buskers in Europe for three weeks. In this report, I share my experiences, answer the questions I had in my mind before our adventure and give some advice that may come in handy if you're planning to do something like this yourself. I hope this report will inspire someone to go out and experience the world as a street musician.</p> <p>My report contains stories from our travels, practical advice, philosophical thoughts about the challenges of being a creative working musician in the modern world and reflections on our place in the society. I also suggest that we should open our eyes to the world of endless possibilities with positive thinking, because that can be our key to success in life.</p> <p>My thesis is based mostly on my own thoughts and so called tacit knowledge, but I also try to broaden the perspective and discussion by comparing my thoughts and observations with those of another thesis on the same topic.</p>	
Keywords	street musician, busker, traveling, community

Sisällys

- 1 Johdanto
 - 1.1 Yleistä katusoittamisesta
- 2 Suunnittelu ja valmistautuminen
 - 2.1 Välineet ja niiden hankinta
 - 2.2 Varkaiden varalle
- 3 Matka
 - 3.1 Riika, Latvia
 - 3.2 Varsova, Puola
 - 3.3 Praha, Tšekkoslovakia
 - 3.4 Berliini, Saksa
 - 3.5 Wien. Itävalta
 - 3.6 Takaisin kotiin
- 4 Vertailevaa pohdiskelua
- 5 Yhteenveto
 - 5.1 Käytännön asioita lyhyesti
 - 5.2 Budjettiarvio
- 6 Filosofiaa
- 7 Pohdinta

Lähteet

Liitteet

1 Johdanto

"Tästä se alkaa! Tämä on Trio Itäblokin seikkailukatsaus, jihuu.. Vielä toistaiseksi pelimannit (eli me) nauttivat Suomen kesäauringosta, mutta sunnuntaina 17.7.2012 (eli huomenna) starttaa matka kohti jotain jännää. Ensimmäisenä etappina Tallinna, josta lähestulkoon saman tien otamme bussin kohti Latviaa ja Riikaa.

Lisää tekstiä tulee, kunhan Ukko opettelee bloggailee..
Bloggaillaan lähitulevaisuudessa!"

<3 Trio Itäblokki

Ville Luukkonen - rummut

A-P Kauppinen - basso

Ukko Heinonen - saksofoni"

Olin jo pitkään pohtinut antoisaa aihetta työlleni. Lopulta vastaus iski minuun, kun kysyin itseltäni: "Mikä on ollut minun opettavaisin ja avartavin kokemukseni vuosiin?" Vastaus oli itsestään selvä.

Kiersimme katusoittajina Eurooppaa kesällä 2012 noin kolmen viikon ajan (17.6 - 5.7.2012). Ideana oli kattaa matkasta koituvat kulut soittamalla ja siinä sivussa vähän seikkailla. En olisi kuitenkaan voinut aavistaa, kuinka monella tapaa kyseinen retki tulisi mieltäni avartamaan. Voin todella sanoa oppineeni jotain sellaista, mitä koulusta ei ehkä saa.

Työni pohjautuu vahvasti henkilökohtaiseen kokemukseeni, jota olen myös pyrkinyt laajentamaan vertailemalla kokemuksiani jo olemassa olevaan tietoon. Työlläni pyrin jakamaan arvokkaan kokemukseni, antamaan käytännön vinkkejä ja pohtimaan, mitä olisi syytä tehdä toisin tulevaisuudessa. Pyrkimykseni on siis vastata niihin kysymyksiin, joihin olisin ennen matkaamme vastausta kaivannut. Käyn myös maakohtaisesti läpi muun muassa lainsäädännöllisiä asioita.

Lisäksi haluan nostaa esiin muutamia minussa heränneitä filosofisia ajatuksia, joiden uskon vielä auttavan minua paljon työelämässä ja varsinkin elämässä. Matkamme jätti

minuun muusikkona syvän jäljen ja koen oppineeni jotain, jota koulusta ei ehkä voi oppia.

1.1 Yleistä katusoitamisesta

Katusoitaja (street performer, busk) on nimensä mukaan soittaja kadulla. Tietävästi tämä alakulttuuri on ollut olemassa yhtä kauan kuin kadut ja soittajat ja se on kukoistanut kaikissa kulttuureissa kaikilla mantereilla(1). Ennen musiikkiteollisuuden syntyä kadulla soittaminen oli myös tärkeä tulonlähde muusikoille, ja voidaan ehkä sanoa, että se onkin populaarimusiikin esi-isä.

Katutaiteilijat tunnetaan kansainvälisesti nimellä "Busk/Busker" (johdettu espanjankielisestä sanasta buscar eli etsiä), joka viittaa onnen etsijään ja valloittajaan(2). Tavallaan tämä kuvaakin hienosti katutaiteeseen liittyvää maailmaa, jossa jokainen on oman onnensa seppä. Tämäntyyppinen spontaanilla toiminnalla leipänsä hankkiminen tuntuu olevan nykypäivänä katoava luonnonvara, ja tästäkin syystä myös itse olen siihen viehättynyt. Kadulla muusikko voi kohdata kuulijat tasa-arvoisella maaperällä ilman normaalien konserttien juurtuneita käyttäytymismalleja ja saada todellista palautetta omasta tekemisestään. Kadulla soittajalla on vain voitettavaa ja oikeus luoda oma menestyksensä.

Lain suhde katutaiteeseen on läpi historian ollut ongelmallinen ja vaihteleva. Katutaide on ollut ja on yhä yhtä aikaa sekä täysin laitonta että myös tuettua ympäri maailman. Spontaanisuus, oma-aloitteisuus ja luovuus ovat olleet ihanteita aina, mutta niin ovat kuri ja järjestyskin. Katutaide on usein ollut suosittua kiertolaisten, mustalaisten ja muiden yhteiskunnan varauksellista luottamusta nauttivien ryhmien keskuudessa, eikä tämä ole osaltaan helpottunut asiaa.

Käytännössä katutaiteilijana toimiminen on hyvin yksinkertaista. Tarvitaan esitys. Sisältö on vapaa, mutta esimerkiksi viihdyttävyyys ja mukaansatempaavuus ovat suositeltavia. Esityksessä voi hyödyntää asusteita, yleisön mukaan ottamista tai oikeastaan mitä tahansa, mitä pystyy keksimään. Kun esitys on valmis, sen

esittämiselle etsitään seuraavaksi sopiva paikka, joka voi olla mikä tahansa julkinen paikka. Esiintymisen ajaksi maahan asetetaan soitinkotelo tai hattu, johon yleisö voi palkita muusikon ansionsa mukaan. Soittajan tarvitsee vain esittää hyvä esitys hyvin, ja loppu hoituu itsestään(3).

Kadulla ansaitut rahat ovat ainakin toistaiseksi verotonta tuloa, vaikkei laki sellaista juuri tunnekaan. Katusoitto on rinnastettavissa esimerkiksi pullojen keräämiseen, joka myös on lain mukaan veronalaista, mutta jota kukaan ei valvo(5). Tämä voi toki muuttua (toivottavasti ei), sillä taitava esiintyjä voi kadulla helposti tienata moninkertaisesti normaalin esiintymispalkkion verran.

2 Suunnittelu ja valmistautuminen

Matkaidean syntyä ja toteutusta leimasi täydellinen spontaanisuus, sillä jos jotakin voidaan nostaa esiin matkamme suunnittelusta, on se suunnittelun lähes täydellinen puuttuminen. Tämä voi toki johtua kollektiivimme yksilöiden luonteenlaadusta mutta myös tiedonpuutteesta. Saimme huomata, ettei tällaista juurikaan tehdä ja luotettavan tiedon löytäminen aiheesta voi olla kokemattomalle ongelmallista. Myöhemmin saimme ymmärtää myös miksi. Katutaide liikkuu lain harmaalla alueella, jossa on hyvin paljon tulkinnan varaa, eivätkä edes viranomaiset itse välttämättä tiedä, miten kyseiseen toimintaan pitäisi suhtautua. Tähän ongelmaan törmäsimme usein, ja käsitellessä sitä lisää myöhemmin tekstissäni.

Jotain oli kuitenkin päätettävä. Minulla oli ollut jo pitkään intuitiivinen halu kiertää itäistä Eurooppaa, ja tästä tulikin matkamme eräänlainen teema. Kävi myös ilmi, että saksofonistimme Ukko Heinosen velipuoli asuu Latviassa ja google maps -tuokion jälkeen olimme vakuuttuneita, että se olisi meidän ensimmäinen kohteemme. Tuntui järkevältä ja rauhoittavalta, että meillä olisi mahdollisuus saada apua paikalliselta tuttavalta.

Aikataulujen sopiminen muusikkopiireissä tuntuu olevan aina melkoinen haaste, ja tässä olisikin ehkä oppimisenpaikka. Sopivan ajankohdan löytäminen tuntui vaikealta,

koska meillä kaikilla oli omat keikkamme ja projektimme. Muusikoiden työmoraaliin kuuluu, että kaikki keikat tehdään, ja tämä voikin helposti muodostua ongelmaksi. Jos jotain haluaa saada kunnolla tehtyä, on elämässä syytä oppia tekemään valintoja ja priorisoimaan projekteja, mutta tähänkin palaan myöhemmin. Pitkän sovittelun ja kädenväännön jälkeen sovimme lähtöpäiväksi 17. kesäkuuta ja paluupäiväksi 5. heinäkuuta.

Kun tämäntyyppistä projektia lähdetään toteuttamaan, voisi kuvitella, että myös ohjelmiston suunnitteleminen ja yhtyeharjoittelu saattaisi tulla kysymykseen tai edes mieleen. Näin ei kuitenkaan ollut meidän kohdallamme, vaikka minä ja Ukko emme olleetkaan soittaneet yhdessä. Asiasta ei juurikaan edes puhuttu, mikä jälkikäteen ajateltuna tuntuu hieman erikoiselta, mutta luultavasti me vain uskoimme, että asiat ratkeavat itsestään aikanaan. Vapaus oli matkamme ydin ja valmistautuminen myös sen mukaista. Minulla tosin oli jonkinlainen hahmo mielessäni siitä, miltä musiikkimme tulisi kuulostamaan, mutta mitään konkreettista ei kuitenkaan ollut olemassa. Yhtyeemme tulisi soittamaan ensimmäiset nuottinsa vasta kaukana kotoa.

Lisäksi päätimme kirjoittaa ja julkaista blogia matkallamme. Saimme aikaan varsin kattavan matkapäiväkirjan, jota olen pyrkinyt hyödyntämään mahdollisimman paljon tässä työssäni. Blogi tosin kärsi monista käytännön ongelmista, mutta niistäkin myöhemmin lisää.

2.1 Välineet ja niiden hankinta

Tärkein matkaan liittyvä ennakkovalmistelu oli luonnollisesti tarkoitukseen sopivien työkalujen löytäminen. Yhtyeellemme oli tärkeää kyetä liikkumaan mahdollisimman nopeasti paikasta toiseen, eikä soittolaitteistomme saanut olla liian vaivalloinen tai kömpelö. Lisäksi kaiken oli liikuttava mahdollisimman kevyesti lihasvoimalla ja mahdollista julkisiin kulkuvälineisiin. Huokea hinta oli myös oleellinen asia, koska matkalla voisi sattua mitä tahansa.

Itselleni tärkein kysymys oli sähköbassoni vahvistaminen. Youtube on täynnä esimerkkejä sähköinstrumenttien käytöstä katusoitto tarkoituksessa, ja tästä syystä

oletin, että tarpeisiini sopivan vahvistimen löytäminen olisi helppoa. Olin kuitenkin väärässä, sillä en tullut ajatelleeksi, että kyseiset vahvistimet saattaisivat olla kotitekoisia ja eikä niiden teho luultavasti riittäisi yhtyekäytössä. Asiaan paremmin perehdyttyäni sainkin huomata, että markkinoilla on tarjolla vain yksi akkukäyttöinen bassovahvistin (Phil Jones Briefcase Combo), joka sekin olisi minulle hyvin epäkäytännöllinen. Kyseinen vahvistin tarjosi vain tunnin soittoaikaa kerrallaan, ja tämän jälkeen se olisi täytynyt ladata verkkovirralla, jota ei kuitenkaan olisi saatavilla. Vahvistin olisi myös ollut aivan liian raskas kannettavaksi. Lisäksi kyseinen vahvistin olisi ollut liian kallis, kun ottaa huomioon siihen liittyvät ongelmat.

Seuraava vaihtoehto oli patterikäyttöiset vahvistimet, mikä käytännössä tarkoitti Rolandin Micro Cube -sarjan vahvistimia, jotka perustuvat samantyyppiseen teknologiaan kuin esimerkiksi stereo-radiot. Pattereiden jännite ei kuitenkaan riitä kovinkaan suuren tehon tuottamiseen, ja tämä oli selkeä ongelma. Cube-sarjaan oli kuitenkin juuri ilmestynyt uusi Street-malli, joka tarjosi muita malleja enemmän tehoa (2 x 5 Wattia) ja isommat elementit (2 x 6,5") huokeaan 280 euron hintaan (4). Vaikken ollut kauppareitin jälkeen aivan vakuuttunut, päädyin silti ostamaan kyseisen vahvistimen ja toivoin sen toimivan. Koska yhtyeemme ei harjoitellut, en myöskään päässyt testaamaan vahvistintani ennen kuin Latviassa. Pakko myöntää, että tämä seikka hieman huolestutti minua. Vahvistin kuitenkin osoittautui toimivaksi valinnaksi. Minun oli vain unohdettava normaalit bassosoundi-ihanteet ja opittava saamaan mahdollisimman paljon irti siitä, mitä minulla oli käytössäni. Lisäksi vahvistin vaikutti kestävästi lähes mitä tahansa kuritusta, mikä oli ehdoton plussa tämäläisellä matkalla. Lisäksi paristojen kulutus oli lähes minimaalista, vaikka volyyymi olikin maksimi lähes koko ajan. Matkan aikana jouduin vaihtamaan paristot vain kolme kertaa.

Lisäksi hankin itselleni reissuun sopivan huokean Ibanez Micron. Pienen kokonsa puolesta basso oli helposti roudattava mutta myös äärimmäisen hauska soittaa. Myöhemmin vielä viritin kyseisen basson A-vireeseen (A-D-G-C), ja tämäkin vain lisäsi soittimen hauskuutta avaten samalla minulle uusia mahdollisuuksia ja näkökulmia instrumentistani. Koska ostin basson F-musiikin poistomyynnistä, sain sen -50% alennuksella ja niinpä maksoin siitä vain 150 euroa. Kaupan päälle sain vielä kantopussin, joka sopi täydellisesti reissaamiseen.

Villen haasteena oli suunnitella tarkoitukseen sopiva rumpusetti, joka olisi mahdollisimman helposti liikutettavissa. Hän päätyikin lopulta melko perinteiseen rumpusettiin, jossa hänellä oli tavalliset haitsu (hi-hat), virveli, ride-symbaali ja näiden telineet. Ainut erikoisuus oli bassorumpu, joka oli sahattu iso-tomtom. Kaikki nämä hän pakkasi nokkakärryyn. Kokonaisuus oli melko käytännöllinen ja sen kuljettaminen lähes kivutonta.

Voidaan siis sanoa, että luovuus oli tarpeen sopivan laitteiston kokoamisessa, mutta tämä on ehdottomasti vain hyvä asia. Oli ehdottomasti rikastava kokemus joutua pohtimaan asioita monesta näkökulmasta, kun normaalit totut toimintamallit eivät tulleetkaan kyseeseen.

Ukko ei saksofonistina luonnollisesti kohdannut tämäntyyppisiä ongelmia. Pohdintaa kuitenkin herätti hänen instrumenttinsa arvo. Taskuvarkaas ovat todellinen ongelma kaikkialla, ja ryöstetyksi tuleminen olisi todellinen takaisku matkamme kannalta. Seuraava osuus käsittelee asioita liittyen varkailta varautumiseen.

2.2 Varkaiden varalle

Vaikka yleisesti olikin hankalaa löytää tietoa eri kaupungeista, yksi fakta tuntui kuitenkin esiintyvän aina, kun tietoa etsimme. Varkaita on paljon, ja joka paikassa niitä tuntui tarinoiden perusteella olevan enemmän kuin edellisessä. Ihmiset ilmeisesti kirjoittavat varoituksia internetiin, kun itse tulevat jossain ryöstetyksi, ja aina näissä kohteissa kerrottiin "kuhisevan" roistoja. Näiden tarinoiden yleisyys kuitenkin viittaa siihen, että varkaita on kaikkialla ja he ovat taitavia asiassaan. Voimme siis olettaa, että varkaas tarkkailevat meitä jatkuvasti ja he voisivat milloin hyvänsä ryöstää meidät, jos haluaisivat. Ainakin näin on syytä olettaa, jos haluaa olla edes jokseenkin varautunut.

Kuinka sitten voimme varautua heitä näiden hyeenojen varalle? Yleinen perusohje on kaiken arvokkaan säilyttäminen mahdollisimman monissa paikoissa. Tällä tavoin varkauden sattuessa ei menetä kaikkea. Lisäksi on mahdollista käyttää erilaisia

vetoketjulukkoja, kaulapusseja, salataskuja ja rahavöitä tarpeen mukaan. Taskujen on hyvä olla niin tiukkoja, että voit tuntea omaisuutesi kehossasi. Itse vielä kiinnitin lompakkoni ja puhelinkoteloni itseeni ketjulla. Perusohjeistuksia on helppo löytää, enkä siksi paneudu tähän asiaan sen enempää. Haluan kuitenkin jakaa erään oivallukseni aiheesta.

Voidaan olettaa, että varas valitsee kohteensa mittailen hyötyä ja riskiä. Tätä voidaan hyödyntää niin, että pyritään luomaan itsestä varkaille mahdollisimman vähän houkutteleva mielikuva. Latviassa eräs paljon matkaillut naishenkilö opasti meitä järjestelmällisyyteen tai ainakin sen mielikuvan luomiseen. Esimerkiksi soittaessamme meidän oli syytä paketoida tavaramme mahdollisimman siististi ja kompaktisti. Mitään (arvotonta tai ei) ei jätetty lojumaan sattumanvaraisesti, koska se olisi ollut välitön viesti välinpitämättömyydestä, josta varkaat pitävät. Lisäksi meidän oli syytä luoda vaikutelma, että olimme koko ajan tietoisia tavaroistamme ja siitä, mitä meidän ympärillämme tapahtuu. Näissä kahdessa asiassa onnistumalla oli mahdollista nostaa riskin määrää varkaiden silmissä huomattavasti.

Toinen puoli tästä asiasta oli luoda minimaalisen hyödyn mielikuva. Soittimien kotikutoisuus ja repaleisuus ovat omiaan vähentämään varkaiden mielenkiintoa. Uskon myös, että meille oli etua jokseenkin boheemista ulkonäöstämme. Tähän liittyen opin myös, että esimerkiksi iphonia ei kannata liiemmin heilutella julkisesti, sillä se ei jää huomaamatta. Toisin sanoen mitä köyhemmältä ja tarkkaavaisemmalta vaikutat, sitä parempi.

Tällä tavoin pystyimme vaikuttamaan huomattavasti vähemmän kiinnostavalta kohteelta varkaille kuin esimerkiksi meidän ympärillemme kertyneet turistit kalliine kameroineen ja puhelimineen.

3 Matka

Käyn matkamme läpi kronologisessa järjestyksessä luvussa 3. Jokainen osuus alkaa otteella matkablogistamme. Ensimmäinen luku käsittelee minun vaikutelmaani kustakin maasta, toinen lainsäädäntöä sekä poliisia, ja kolmas luku käsittelee soittopaikkoja sekä niiden löytämistä.

"Lähdimme liikenteeseen Helsingistä 17.6.2012 klo 12 lautalla Tallinnaan. Sieltä otimme suoraa päättä bussin Riikaa kohti. Lux expressin bussilipun hinnaksi tuli tällä välillä 19.80€. Edullista, jee! Bussissa Ukko ja Ville nukkuivat ja A-P ystävystyi ja joi kaljaa venäläisen yläluutnantin, Diman, kanssa. Dima asuu Espoossa ja puhuu hyvää suomea ja oli matkalla Kalingradiin NETTITREFFEILLE."

3.1 Riika, Latvia

"Haettuamme soittimet bussiaseman tavarasäilytyksestä aloitimme täydellisen soittopaikan etsinnän. Haahuilu vanhassa kaupungissa toi meidät ison kirkon aukiolle, johon aloimme pystyttää rumpuja. Ville sai vähän avattua rumpukeissiään, kunnes paikalle pyyhälsi kerjäläismummo, joka oli meille vihainen. Olimme selkeästi vieneet hänen paikan. Kohtaukseen saapui myös toinen kerjäläinen, joka näytti hienosti keskisormea ja uhkaili meitä jollain. Myöhemmin hän ilmeisesti kirosi meidät jollain lasin kappaleella.. Voi olla, että reissu menee huonosti.

?

Joka tapauksessa soitimme hetken, kunnes vähintäänkin kahden jääkaapin kokoinen herra tuli muskeleineen ystävällisesti pyytämään meitä lähtemään. Kirkossa oli joku meno, eli suostuimme lähtemään. Myös miehen muskelit pelottivat meidän pois."

Vaikutelma Riikasta oli miellyttävä ja monin tavoin yllättävä. Matkallamme saimme huomata, että toisen maailmansodan arvet ovat yhä näkyvillä monissa Itä-Euroopan maissa. Tämä tuntuu melko hämmentävältä suomalaisen nuoren aikuisen silmissä. Olemmehan saaneet seurata yltäkyläisyydessä Suomen nousukiitoa. On siksi hienoa huomata, kuinka pitkälle Latvia on tullut kaiken sen jälkeen. Näkemykseni toki pohjautuu hyvin pinnalliseen kokemukseen, mutta olen kokenut oloni itäeurooppalaisemmaksi Helsingissä kuin Riikassa.

Katusoittoon liittyvää lainsäädäntöä ei juurikaan ole. Soittaa saa klo 7 - 22, ja paikankin saa valita vapaasti, kunhan on tarpeeksi kaukana toisista katusoittajista ja vähintään 200 metrin päässä kansallisista muistomerkeistä. Tämä selvisi meille, kun soitimme pitkään aukiolla, jossa sijaitsi toisessa maailmansodassa kaatuneiden muistomerkki. Poliisi kertoi tämän meille, kun kysyimme häneltä jotain toista asiaa. Heillä ei kuitenkaan ollut pienintäkään aikomusta ajaa meitä pois, ja saimmekin jatkaa soittamista, koska emme olleet häiriöksi. On kuitenkin aiheellista varoittaa, ettei paikallinen poliisi juuri kysele poistaessaan häiriköitä. Varsinkin yöelämässä saatat löytää itsesi putkasta ennen kuin tajuatkaan. Latviakin ilmeisesti kokee paineita entisenä neuvostomaana ja haluaa pitää katunsa tehokkaasti puhtaina.

Riikan vanhakaupunki tarjoaa hyvät puitteet katusoittamiselle, koska se on paikka, jossa turistit ja paikalliset oleskelevat ja syövät lounasta. Tunnelma on siis sopivan kiireetön. Ihmisiä on paljon, ja puitteet ovat mukavat. Katukulttuuri kukoistaa. Alueella on kilpailua, mutta se ei varsinaisesti ole ongelma. Ainoastaan hyvän soittopaikan pitäminen useampana päivänä peräkkäin voi olla haasteellista.

3.2 Varsova, Puola

"Olimme soittaneet jo hyvän aikaa, kun poliisi viimein saapuu paikalle. Lähitalojen asukkaat olivat valittaneet meistä ja olisi nyt lopetettava soittaminen. Onneksemme saimme paikallista apua. Varsovassa vietettiin musiikinpäivää ja hetkeä aiemmin eräs mies kutsui meidät muusikkojen bileisiin. Saimme häneltä musiikinpäivä-passit ja ne kaulassa vaikutimme osalta festivaalia. Poliisit eivät puhuneet sanakaan englantia, mutta onneksi Olga (tyttö johon juuri olimme tutustuneet) auttoi meitä, ja hetken sähläämisen jälkeen poliisit etsivät meille paikan missä voisimme jatkaa rokkaamista."

Latviassa meitä varoiteltiin Puolasta, ja ensi kosketus maahan olikin hieman epäilyksiä herättävä, sillä saavuimme Varsovassa hieman syrjäiselle bussiasemalle, jonka tunnelma muistutti vahvasti Sörnäisten metroasemaa. Myöhemmin tämä mielikuva onneksi muuttui positiiviseksi. On kuitenkin selvää, että Puolassa on nähtävissä vieläkin paljon Latviata selvemmin toisen maailmansodan jäljet. Varsova jäi sodassa Saksan ja Venäjän ristituleen, ja se pommitettiin käytännössä maan tasalle suurvaltojen

välienselvittelyissä. Näitä jälkiä ei ole vielä kukaan pystytty korjaamaan. Jälleenrakentaminen toki aloitettiin, mutta se päättyi lyhyen rahojen loputtua. Vuosikymmeniä kestänyt taloudellinen ahdinko ja sodan vääryydet ja epäselvyydet ovat myös jättäneet henkiset arvet, jotka elävät vielä nykyäänkin nuorisossa ja kuuluu heidän puheissaan. Tämä on myös matkailijan syytä muistaa ja esimerkiksi juutalaisvitsit kannattaa jättää kertomatta.

Myöskään Puolassa ei ole lainsäädäntöä katusoittamisesta, mutta poliisi puuttuu tehokkaasti, jos musisointi koetaan häiriöksi tai siitä valitetaan. Kun kysyimme, missä voisimme soittaa, poliisi vastasi suoraviivaisesti: "Ette missään." Asenne tämäntyyppistä toimintaa kohtaan voi siis olla nuiva, mutta sopivan soittopaikan löydyttyä eivät he asiaan puutu. Jotain Puolan poliisista ehkä kertoo paikallisen turistineuvojan ohje: "Varokaa rosvoja... ja itse asiassa varokaa myös poliisia." Mielivaltaisuuteen on siis mahdollista törmätä, mutta itse emme tähän matkallamme törmänneet.

Myös Varsovassa päädyimme soittamaan vanhaan kaupunkiin ja pitkälti samoista syistä kuin Riikassakin. Kuitenkin Riikasta poiketen Varsovan vanhassa kaupungissa sijaitsee myös paljon asuinrakennuksia. Tästä syystä soittopaikan etsiminen voi olla haaste. Sattuma ohjasi meidät lopulta Nikolaus Kopernikuksen patsaalle, jonka ympärillä sijaitisi vain pankkeja ja muita kapitalismin linnakkeita, joita taide ei hetkauta.

3.3 Praha, Tšekkoslovakia

"Soittopäivä oli uskomaton! Sijoittauduimme ison musiikkitapahtuman liepeille ja turistit hukuttivat meidät huutoaplodeihin kerta toisensa jälkeen, vaikka huonosti nukutut yöt ja pieni pullo juhannusvodkaa tekivätkin soitosta paikoin melkoisen haastavaa. Tapasin myös serkkuan Liisiä, joka reilasi ystävänsä kanssa! Muutaman tunnin soiton jälkeen meitä kehoitettiin pitämään 45 min tauko, sillä musiikkitapahtuman ohjelmaan kuului suuren yleisömäärän liikkuminen paikasta toiseen soittopaikkamme vieritse. Kerroimme edustavalle The Forman Brothersia ja järjestäjä vastasi samoin. (?) Ohjelmaa johtivat sammakoiksi pukeutuneet miehet ja tötteröpäiseen perinneasuun pukeutuneet nuoret naiset. Saimme pari yöpaikkatarjousta ja numeroa, johon soittaa ja tapasimme jälleen mielettömiä ihmisiä ja saimme kutsuja ympäri maailman"

Minun on pakko myöntää, että ennakkokäsitykseni Prahasta oli hieman vähemmän "itäeurooppalainen" kuin matkamme aiemmat kohteet. Vaikka en tässä täysin väärässä ollutkaan, oli maiden välinen ero kuitenkin huomattavan paljon kapeampi. Talouskasvu on ollut Tsekeissä tasaista ja melko ripeää. Tunnelma onkin hyvin länsimaalainen. Tämä on kuitenkin hieman pinnallista, ja saimme oppia, että joissain asioissa vielä toimittiin "vanhaan malliin". Muutos voi valtiolle olla nopea, mutta ihmiset muuttuvat paljon hitaammin. Esim. McDonalds joutui luopumaan ilmaisesta ketsupista, koska ihmiset saapuivat ravintoloihin pullojen kanssa.

Katusoittaminen on Prahassa luvanvaraista, ja luvatta soittamisesta on mahdollista saada sakot. Luvat myönnetään kunkin kuun lopussa seuraavaksi kuukaudeksi, ja hakemus olisi syytä jättää mahdollisimman aikaisin. Lupahakuprosessiin liittyy myös eräänlainen soittokoe, jonka perusteella soittajille jaetaan soittopaikat soittajien tason perusteella. Näin me luulimme, kunnes meille kerrottiin, että kyseinen järjestelmä on täysin korruptoitunut ja että hyvät paikat täytyisi käytännössä ostaa. Tämä voi tuntua hieman hassulta, mutta Praha on vilkas turistikaupunki, jossa vilkkaimmilla paikoilla soittaja voi helposti tienata satoja euroja päivässä. Koska me emme tehneet ennakkovalmisteluja, ei meillä tietenkään ollut lupaa haettuna. Onneksi kuitenkin jälleen selvisimme moukantuurilla.

3.4 Berliini, Saksa

"Väsyneinä ja nuhjuisina aloimme etsiä pilvisestä Berliinistä paikkaa, jossa vetää henkeä. Normaalin tapamme mukaan lähdimme sattuman ohjaamina horjumaan kohti päämäärää, jota tosin vielä emme tienneet. Selvittyämme oikealle junalaiturille Ville muisti pysäkin, josta aiemmin tapaamamme ruotsalaiset olivat löytäneet halvan hostellin. Ainakin melkein, sillä hän muisti sen kuulostavan Varsovalta. Tartuimme tähän johtolankaan ja se vei meidät itäiseen Berliiniin. Haahuilimme kahvilaan, jossa oli mahdollisuus päästä nettiin ja aloimme etsiä huokeaa majaa. Tuuri tuntui yhä olevan puolellamme, sillä läheltä löytyikin mukava hostelli (Sunflower), jossa päätimmekin yöpyä."

Odotukset Berliiniä kohtaan olivat melko korkeat. Onhan kyseessä eräänlainen neoboheemiuden Mekka, ja mukava paikka se olikin. Oli kuitenkin mielenkiintoista huomata, kuinka ihmisten käyttäytyminen muuttui verrattuna itään. Lämpimän vieraanvaraisuuden tilalle palasi meille niin tuttu ja kotoisa viileys.

Prahassa koettujen ongelmien jälkeen päätimme tiedustella ennakkoon Berliinin mahdollisista rajoituksista. Tiedustelin asiaa kaveriltani ja sain vastauksen: "Ei varmaan ole mitään, kun kaikki täällä soittaa kaikkialla." Tämä pitikin lähes paikkansa. Vahvistimien käyttö on Berliinissä kielletty, eli esitettävän musiikin pitäisi olla akustista. Lisäksi soittajien tulisi vaihtaa paikkaa puolen tunnin välein. Sääntöjen noudattaminen sitten olikin täysin eri juttu, vaikka vartijat ja poliisi asiasta saattoivatkin tulla huomauttamaan. Sakon uhka oli kuitenkin todellinen mutta usein paikkaa vaihtamalla vain minimaalinen.

Koska vesisade pakotti meidät käyttämään aikamme Berliinissä pääasiassa lepäämiseen, emme saaneet kovinkaan kattavaa kuvaa Berliinin eri soittopaikoista. Voin kuitenkin sanoa, että sellaisen löytäminen on Berliinissä melko helppoa, koska kaupungissa on monia aukioita ja puistoalueita, joiden välillä voi liikkua ketterästi metrolla. Opimme myös, että metroasemat eivät ole hyviä soittopaikkoja. Yleisesti paikat, joissa ihmiset virtaavat nopeasti jononmaisessa muodostelmassa, eivät ole toimivia paikkoja katusoittajalla ja näissä paikoissa on myös helppo olla tiellä ja muutenkin ärsyttää. Metroasemien kaltaisissa paikoissa ihmisillä on usein selkeää päämäärä ja määrätietoinen tahtotila päästä haluamaansa paikkaan mahdollisimman nopeasti. Tämä ei siis ole otollinen mielentila musiikkiesityksestä nauttimiseen. Tästä syystä soittopaikan on syytä olla sellainen alue, jonne ihmiset tulevat oleskelemaan, katselemaan ja käyskentelemään. Tämän sai aikoinaan huomata myös huippuviulisti Joshua Bel, kun hänen esityksensä sivuutettiin täysin Washingtonissa⁽⁸⁾.

3.5 Wien. Itävalta

"Päivän ohjelma tulisi olemaan seuraavanlainen: ensin luvat kuntoon (kerrankin), yöpaikka ja pelit käyntiin. Internetin foorumeilta olimme saaneet käsityksen, että Wienissä soittaminen tulisi olemaan huomattavasti selkeämpää ja helpompaa, kun Berliinissä. Paikallisessa virastorakennuksessa käytyämme meillä oli kädessämme lista paikoista, joissa voisimme soittaa ilman pitkän käsittelyajan lupaa. Pian saimme kuitenkin havaita meille luvallisten paikkojen olevan todella onnettomia ohi kulkevien ihmisjoukkojen suhteen. Luvattomilla paikoilla soittamiseen myös kuuleman mukaan puututtaisiin välittömästi poliisin taholta. Muutamia paikkoja läpi käytyämme päädyimme istumaan kaupungin läpi

kulkevan kanavan varteen puiselle lavalle masentuneina. Puhuttiin lähdöstä samana iltana, koska mitä ilmeisimmin emme tulisi tienaamaan oleskeluamme Wienissä.

Siinä istuessamme tapahtui taas yksi pieni ihme. Ohi kulki koirankävelyttäjämies jazzhatussa (tsekkaa Joe Zawinul tai Billy Cobham) ja jazzpaidassa (samat heebot). Mies näki soittimet ja kyseli peruskysymykset. Kun mainitsimme soittopaikkojen kurjuudesta, kertoi mies omistavansa ko. lavan ja suovansa ilomielin meille mahdollisuuden soittaa sillä. Lavan käyttö vapauttaisi meidät kellonaika- ja volyyimirajoituksista, mutta ihmisiä kulki ohi yhtä vähän kuin ennenkin. Yhtä kaikki päätimme yrittää: veimme mainoslappuja läheiselle sillalle ja soittelimme omaksi iloksemme. Kaikeksi onneksi, ja ehkä viikonlopun ansiosta, ihmisiä alkoi pikkuhiljaa jäädä jumiin soittopaikkamme läheisyyteen. Kuten olemme moneen kertaan toisillemme todenneet: niin kauan kun pääsemme soittamaan jonnekin, hyviä asioita alkaa tapahtua. Vähät ihmiset maksoivat suuria rahoja, ja keikalta haiskahtava soittotilanne inspiroi myös meitä soittamaan ponnekkaammin. Ensin tapasimme mahtavan Bettinan, joka lupasi majoittaa meidät tulevaksi yöksi. Seuraavaksi saimme keikkatarjouksen seuraavalle päivälle viereiseen rantabaariin ja kaiken kukkuraksi kutsun seuraavaksi päiväksi valtaviin kotibileisiin, jossa voisimme myös soittaa, majoittua ja syödä ja juoda ilmaiseksi."

Viimeinen matkakohteemme oli kulttuurin Mekka Wien. Wien on myös kansainvälinen opiskelukaupunki, jossa tapahtuu paljon. Kaupunki jättikin todella hyvän vaikutelman, joskaan ei katusoittajan näkökulmasta. Jo Mozartin kuulista olisi ollut syytä tajuta, että kulttuurikaupungin on tärkeää pitää huolta, ettei vääränlainen kulttuuri pääse liikaa nousemaan katukuvaan ja me vaikutimme edustavan juurikin tätä "väärää katukulttuuria". Toisaalta kaupunkilaiset itse ovat hyvin avoimia ja spontaaneja. Pinnan alla tuntuukin elävän varsin toisenlainen kulttuuri.

Katusoittaminen on Wienissä mahdollista, mutta se on vahvasti kontrolloitua. Kaupungille on merkitty soittopaikkoja, joista parhaat vaativat luvan (6). Lupaa tulisi anoa hyvissä ajoin, ja se on maksullinen. Vapaat soittopaikat ovat pääasiassa sijainniltaan syrjäisiä, ja niistäkin tunnuttiin kilpailevan. Lisäksi musiikki ei saa ylittää tiettyä desibelirajaa (45 - 65 paikasta riippuen), eli musiikkia täytyy esittää lähes puhevolyymilla (7). Wien on siis sopiva paikka akustiselle ja varsinkin klassiselle musiikille, mutta tämältyyppisiä soittajia myös on paljon ja kilpailu on siksi kovaa.

Internetistä löytyvät ohjeet luvanhakuun ja lista soittopaikoista, mutta vain saksaksi. Näiden lisäksi on myös mahdollista onnekaasti (kuten meidän tapauksessamme) löytää baareja ja terasseja, joihin voi päästä soittamaan.

3.6 Takaisin kotiin

"Vähien unien jälkeinen aamusekoilu asemalla (ks. video) ja hikinen junamatka Varsovaan. Onneksi junassa nukutti makoisasti ja matka meni vilkkaan. Varsovassa oli totaalisen trooppinen ilmasto. Tässä vaiheessa matkaa plussatilasto on jo historiaa ja väsyneenkärtyinen bändi yrittää löytää bussivuoroa Riikaan. Näytti siltä, ettei mahdollisia kulkuvälineitä enää löydy. Pohdimme suoraan Puolan pohjoisrannikolta lähtevää lauttaa ja lentokonetta, kunnes vanha kunnon Ecolines seivasi jälleen takapuolemme. Seuraavana aamuna kuudelta lähtisi bussi suoraan Tallinnaan. Päätimme kokeilla vielä kerran pelaamista kunhan ensin söisimme hyvin."

Paluumatkasta on oleellista sanoa, että sille olisi hyvä aikatauluttaa tarpeeksi aikaa. On ikävä huomata olevansa tuhansien kilometrien päässä ilman paluusuunnitelmaa, kun ylihuomenna täytyisi jo olla kotona. On hyvin ikävää, jos kotimatkaa leimaa kiire ja stressi, kun toisaalta olisi vielä mahdollista nauttia ja rentoutua. Lisäksi on syytä aikatauluttaa muutama lepopäivä kotiinpaluun jälkeen, sillä mikään ei ole niin hienoa seikkailun jälkeen, kuin olla kotona. Kiire aiheuttaa helposti myös lisäkustannuksia, koska nopeimmat yhteydet ovat harvoin halvimpia.

Nämä asiat voivat tuntua pieniltä. Jälkikäteen ajateltuna kuitenkin koen, että tämä asia on ainut, jossa me todella mokasimme, kun stressaten kiirehdimme väsyneen kärtyisinä kalliit junaliput taskussa Euroopan läpi. Voin sanoa, ettei reissuväsymyksen vaikutuksia kannata aliarvioida.

4 Vertailevaa pohdiskelua

Tässä osuudessa pyrin laajentamaan omaa näkökulmaani vertailemalla omia kokemuksiani Taina Perttilän opinnäytetyöhän "Katusoittajana Suomen kesässä" (9). Suorat lainaukset ovat kyseisestä opinnäytetyöstä.

"Yksi kiertueeni tärkeimmistä anneista oli, että pääsin soittamaan todella paljon yleisön edessä. Sain siis paljon esiintymiskokemusta, mikä on ammatillisessa mielessä hyvin tärkeää, vaikka esiintymistilanne olikin melko erilainen kuin normaali konserttiesiintyminen."

Itse koin tämän myös tärkeäksi opiksi. "Mestarimuusikoiden" kuulee usein klinikoillaan ja haastatteluissaan kehottavan nuoria muusikoita esiintymään niin paljon kuin mahdollista. Tämä voi kuitenkin olla hankalaa nykypäivänä, sillä esimerkiksi kiertueiden järjestäminen on aikaa vievää ja kallista. Katusoitto tarjoaa tähän ongelmaan helpon ja mukavan ratkaisun.

"...kevyen musiikin parissa työskentelevät muusikot osaavat yleensä suhtautua esiintymiseen ja yleisön palautteeseen paremmin kuin klassisen musiikin muusikot. He pitävät yleisöä suurimpana kannustimenaan, mikä johtuu kuulijoiden tavasta osoittaa kiinnostustaan ravintolaympäristössä: lattea esitys hukkuu nopeasti puheensorinaan, mutta riittävän mielenkiintoinen soitto ja hyvä yleisökontakti vetävät ihmisten huomion puoleensa."

Henkilökohtaisesti koen tämän vain puolittain totena. Vaikka historiallisesti kevyen musiikin ammattilaiset ovat olleet lähellä kansaa, on tämä yhteys viime vuosikymmeninä heikentynyt. "Minä en välitä mitä muut ajattelevat" on ongelmallinen lause, koska se mitä muut sinusta ajattelevat, on myös se, mikä tuo leivän pöytäsi. Toisaalta kuulijoita voi toki palvella muullakin tavalla kuin tarjoamalla heille entuudestaan tuttuja kokemuksia. Katusoitto opetti jotain oleellista minulle soittajan ja kuulijan tasa-arvoisuudesta, ja tämä on arvokas oppitunti kenelle hyvänsä.

"Soittotaidon lisäksi katusoittajan menestykseen vaikuttaa hänen sanaton viestintänsä. Jos muusikko näyttää iloiselta ja avoimelta, jäädään häntä mieluummin kuuntelemaan kuin väsynyttä ja ärtynyttä soittajaa."

Me emme myy nuotteja vaan energiaa. Kun esiintyjä itse kokee vahvasti tekemisensä, on myös yleisön mahdollista kokea se. Ihmiset samaistuvat hyvään meininkiin ja virtaavaan energiaan enemmän kuin itse musiikkiin. Kehonkieli on keskeisessä osassa tämän kaltaisen yhteyden muodostamisessa.

"Katusoitossa yleisön palaute on yhtä välitöntä. Jos soittaja onnistuu esityksessään, kerääntyy kuulijoita ympärille. Jos taas soitto ei vakuuta, kulkevat ihmiset ohi."

"...katusoittajan ja yleisön välinen vuorovaikutus on usein hyvin välitöntä – kommentteja ja kysymyksiä voi tulla jopa kesken soiton, ja lähelle tulevat ihmiset on syytä huomioida vähintäänkin katseella ja hymyllä. Säveltäjä Eero Hämeenniemi (2007) pitää tällaista muusikon ja yleisön välistä vastavuoroista vuorovaikutusta ensiarvoisen tärkeänä, koska sen kautta muusikolla on mahdollisuus päästä kosketukseen yleisön kollektiivisen musikaalisuuden kanssa."

Välitön ja aito palaute ovat todella arvokkaita asioita. Vaikka olen kuullut kymmeniä ammattilaisten antamia palautteita soitostani, eivät ne ole edes yhteensä vieneet minua muusikkona eteenpäin yhtä paljon kuin "kadunmiehen" reaktioiden seuraaminen. On oleellista, että ihmiset kokevat saavansa jotain esityksestäsi. Jos tämä ehto täyttyy, muusikko voi menestyä käytännössä millä tahansa musiikilla.

"Katusoitin heinäkuun 2009 aikana yhteensä 20,5 tuntia. Tässä ajassa ehdin ansaita kaiken kaikkiaan 500,05 euroa, mikä on mielestäni hyvä palkka suhteellisen vähästä työstä. Keskiansioni työtuntia kohden olivat 24,39 euroa."

"Soittokiertueeni ei tuottanut pelkästään tuloja vaan aiheutti myös menoja. Minua se ei haitannut, sillä kiertue toimi myös kesälomamatkana..."

Itselleni on ollut tärkeää muistaa, miksi edes olen koko alalle ajautunut. Soittaminen on vaan niin huikean hauskaa, ja vaikka kyseessä onkin työ, on se myös harrastus ja ilo. Kun saa seikkailla ja soittaa itseään toteuttaen, on se minulle unelmani elämistä, josta hyödyn monella muullakin tavalla kuin rahallisesti.

"Yksi syy siihen, että suuremmissa kaupungeissa rahaa kertyi vähänlaisesti, lienee se, että katusoittajia on aina liikkeellä melko paljon, mikä aiheuttaa kilpailua."

Tämä on toki totta, mutta on syytä muistaa, että parhaat tienaa näillä alueilla huomattavasti enemmän. Kilpailu on tosiasia, ja siinä on vain pärjättävä menestyäkseen. Kilpailu voi myös olla kehittävää ja motivoivaa.

"Katusoittotilanteessa tämä seikka korostuu, sillä yleisössä on paljon ns. tavallista väkeä. Harmonikan kulta-ajan teokset olivat selvästi suosituimpia, mikä näkyi sekä ansioissani että kappaletöissä."

Totta kai kappaleiden tunnistettavuus lisää tarttumapintaa yleisöön, mutta se ei ole kuitenkaan kaiken ydin. Se miten asiat soitetaan ja esitetään, on lopulta oleellisemmassa roolissa kuin se, mitä soitetaan. Ihmiset ovat jopa tyytyväisempiä saadessaan kokea itselleen jotain uutta.

5 Yhteenveto

5.1 Käytännön asioita lyhyesti

- Suunnitelmien on syytä olla tarpeeksi löyhiä, jotta pystyt hyötymään yllättävistä mahdollisuuksista.
- Aikataulutuksessa ainoat oleelliset asiat ovat löyhyys ja ajan riittävyys. Muista myös huomioida kotiinpaluun jälkeinen lepoaika.
- Euroopassa on toimiva, kattava ja edullinen bussiverkosto, jota kannattaa hyödyntää.
- Paras tapa välttyä varkauksilta on jättää kaikki arvokas kotiin. Myös soittimien on syytä ainakin näyttää arvottomilta.
- Soitinten ja vahvistimien valinnassa helppo liikuteltavuus on oleellista. Katusoittoon kuuluu, että meininki kompensoi laitteiston "puutteet". Toisaalta nämä puutteet voivat olla vahvuus.
- On oleellista pyrkiä "symbioosiin" ympäristön kanssa ja luomaan viihtyisää tunnelmaa. Kun ihmiset viihtyvät, ei poliisikaan halua puuttua "metelöintiin". Paras tapa tulla hyväksytyksi on palvella ja jakaa energiaa kuulijoille.

5.2 Budjettiarvio

Tarkoitukseni oli alun perin tehdä tarkka laskelma tuloista ja menoista, mutta se osoittautui ongelmalliseksi ja lopulta tarpeettomaksi. Tämän tyyppiseen seikkailevaan matkantekoon liittyy niin paljon muuttujia, että tulot ja menot vaihtelevat todella paljon. Tästä syystä pyrin avaamaan aihetta hyvin laveasti.

Laitteet ja tarvikkeet: 280 € (vahvistin) + 150 € (basso) + 80 € (kielet ja paristot) = 510 €

Lautta-, juna- ja bussimatkat (Helsinki - Tallinna - Riika - Varsova - Praha - Berliini - Wien - Varsova - Tallinna - Helsinki): 30€ (keskimääräinen hinta)* 8 + 80€ = 320 €

Majoitus: 25€ (keskimäärin per yö) * 14 = 350 €.

Kun näihin lisää ruokaan ja juomaan kuluneet rahat, tulee matkan hinnaksi noin 1000€ per henkilö. Näin ollen matkamme maksoi kaiken kaikkiaan n. 3000€. Koska meillä oli kotiin palatessamme lähes saman verran rahaa kuin lähtiessämme, olimme soittamalla tienanneet n. 3000€. Koska paluumatkan kiire toi lisäkuluja, tasoitimme tilanteen soittamalla vielä yhden "setin" Helsingissä, jotta saimme matkan budjetin tasattua.

Katusoiton kannattavuus on suhteellisen sama kaikkialla. Koska ihmisten antamat summat ovat usein linjassa maan muihin hintoihin, on katusoitajana eläminen yhtä helppoa halvoissa ja kalliimmissa maissa. Tämän takia maiden välisten tienestien vertailu on irrelevanttia. Oleellista on, että soittamalla voi saada tarpeeksi rahaa kohtalaisen elintason ylläpitämiseen hetkellisesti ja matkailun rahoittamiseen.

6 Filosofiaa

Työni alkupuolella puhuin hieman "asioista, joita ei koulussa opi". Pyrin nyt avaamaan ajatuksia, jotka minussa heräsivät matkallamme.

Matkailun sanotaan avartavan, enkä voi sanoa, ettei tämä pitäisi paikkansa. Nykyään on kovin helppoa ajautua umpikujaan itsensä kanssa. Maailma voi vaikuttaa raadolliselta paikalta, jossa on vain ongelmia ja esteitä. Mikään ei tunnu olevan yksinkertaista. Syitä tähän voidaan toki etsiä ja löytääkin kovin helposti, mutta en aio pureutua niihin tässä.

Maailma alkaa minunkin kotioveni ulkopuolella. Tämä kliseinen lause ei itsessään sano mitään, mutta kun sen yhdistää kokemukseen, paljastuu sen takaa paljon. Me todellakin olemme vapaita kohtaamaan maailman ja sen mahdollisuudet ja vain me voimme myös itseämme siltä estää.

Elämä vaikuttaa nykyään kovin monimutkaiselta, ja juuri siksi suoraviivainen toiminta onkin avain. Perinteinen "tartu kuokkaan ja käännä se pelto ympäri" pätee edelleenkin, vaikka asia helposti saattaa unohtua. Matkallani minä tajusin, että minulla on käsissäni "kuokka". Tajusin myös osaavani käyttää sitä. Sanomattakin on selvää, että "kuokka" viittaa instrumenttiini, mutta entäpä pelto? Missä sijaitsee tämä muusikon kadotettu työnsarka, joka odottaa kääntämistä ylösalaisin? Vastaus voi vaikuttaa itsestään selvältä, mutta silti minunkin täytyi ensin mennä keskelle tätä "peltoa" tajutakseni.

Katusoittajan ja kuulijan suhde on mielenkiintoinen, sillä siihen ei liity samoja kömpelöitä käyttäytymismalleja ja ennako-odotuksia kuin perinteiseen keikkaan tai konserttiin. Sillä, että kuulijalla on kadulla valta ja vapaus päättää itse, miten hän esitykseen suhtautuu, tuntuu olevan heihin mielenkiintoinen vaikutus. Vapautunut ihminen on vastaanottavaisempi, kiinnostuneempi ja avoimempi uusille asioille. Yllättäen esiintyjän ja kuulijan välille syntyykin yhteys, joka johtaa lopulta synergiaan.

Soittajan ja kuulijan välinen kuilu on nykyään usein suuri. Tämä varjostaakin koko alaa ja tuntuu usein turhauttavan molempia osapuolia. Yhteyden kokemuksen luominen on alamme ydinasia, joka helposti tuntuu unohtuvan. Meidän lahjamme on kyky jakaa jotain itsestämme, mutta jotta voimme tässä onnistua, meidän myös täytyy haluta jakaa. Yleisesti tunnutaan ajattelevan, että soittajan ja kuulijan halut ovat väistämättömässä ristiriidassa, koska kuulijat eivät halua kuulla, mitä soittajat haluaisivat soittaa⁽¹⁰⁾. Tämä klisee ei kuitenkaan ole täysin totta. Se perustuu stereotyyppisiin oletuksiin, kun musiikki/viihdealalla todellisuudessa menee paremmin kuin koskaan (11).

Mitä ihmiset sitten haluavat? Vastaus, jonka oivalsin, oli yksiselitteinen ja itsestään selvä: energian jakaminen on avain menestykseen. Yleisin palaute, minkä saimme, kuului suurin piirtein näin: "Teidän energianne on puoleensavetävää ja teitä seuratessa tulee hyvälle tuulelle." Kuulijan täytyy siis kokea saavansa jotain siitä, mitä sinä hänelle tarjoat. Kun tämäntyyppinen synergia saavutetaan, tulee kuulijasta myös maksava asiakas.

7 Pohdinta

Kun työni on nyt lähes valmis, on selvää, että olen tehnyt sen itseäni varten. Koska tieni seikkailijana on vielä alussa, tarjoaa se ulkopuoliselle lukijalle luultavasti melko vähän tietoa. Kokemukseni tiivistäminen tähän työhön on kuitenkin kristallisoitunut minulle monia oivalluksia, jotka toivottavasti tulevat auttamaan minua elämässäni, jonka toivon olevan itsessäänkin seikkailu.

Vaikka työni onkin hyvin henkilökohtainen ja pohdiskeleva, toivon sen kuitenkin tarjoavan lukijalleen pienen palan siitä kokemuksesta ja hiljaisesta tiedosta, jonka löysin. Toisaalta koen työni täyttäneen tehtävänsä myös silloin, jos joku saisi tästä inspiraation lähteä tutkimaan maailmaa soittaen, koska vain silloin he voivat löytää palan sitä totuutta, minkä minäkin löysin. Koska maailma tarjoaa meille kaikille eri asioita, ei näitä totuuksia koskaan tulla löytämään kirjojen kansista.

Lähteet

Olen merkannut käyttämäni lähteet tekstiin numeroin niihin kohtiin, joissa olen käyttänyt niitä tai joissa viittaa kyseiseen lähteeseen ensimmäisen kerran.

1 <http://citylore.org/urban-culture/resources/street-performers/>

(2)http://en.wikipedia.org/wiki/Street_performance

(3)[http://www.wikihow.com/Make-Money-Busking-\(Street-Performing\)](http://www.wikihow.com/Make-Money-Busking-(Street-Performing))

(4)http://www.thomann.de/fi/roland_cube_street_bk.htm

(5)Taloussanomat. 2011.

<http://www.taloussanomat.fi/raha/2011/07/22/pullonkeraaja-joutuumaksamaan-veroa/201110300/139>

(6)<http://www.wien.gv.at/recht/landesrecht-wien/rechtsvorschriften/pdf/abl/abl2012026.pdf>

(7)<http://www.wien.gv.at/recht/landesrecht-wien/rechtsvorschriften/html/i5800700.htm>

(8)Kaleva. 2007.

<http://www.kaleva.fi/uutiset/kulttuuri/huippuviulistille-kovaa-oppia-kadulla/10790/>

(9)Perttilä, Taina. 2010. Katusoittajana Suomen kesässä

<http://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/13221/katusoit.pdf?sequence=1>

(10)Helsingin sanomat. 2013

<http://www.hs.fi/kuukausiliite/Anna+Eriksson+oli+iskelm%C3%A4taivaan+supert%C3%A4hti+mutta+k%C3%A4rsi+joka+hetkest%C3%A4/a1365071401817>

(11)<http://www.youtube.com/watch?v=Njuo1puB1lg>

Liitteet

Työhöni kuuluu liitteenä USB-muistitikku, joka sisältää kuva/videomateriaalia matkamme varrelta kokemuksen syventämiseksi. Materiaali on jaettu kansioihin maittain ja ne ovat kronologisessa järjestyksessä.